

NÁTĚRY A KALOVÉ VRSTVY

Jean-Claude Vaniscote, předseda Normalizační komise pro nátěry a kalové vrstvy

Lionel Odié, tajemník Normalizační komise pro nátěry a kalové vrstvy

Revue générale 2003, č. 118, str. 46

Stav pokroku v oblasti normalizace nátěrů (**Enduits superficiels d'usure – ESU**) a kalových vrstev (případně asfaltových směsí obalovaných za studena, **Enrobés coulés à froid – ECF**) nemůže být věrohodně interpretován, aniž bychom podali stručný přehled velmi zvláštní situace, do které se dostala technologie nátěrů ve vztahu ke Směrnici o stavebních výrobcích (CPD, 89/106/EHS). Koncem roku 1998 propůjčila Evropská komise publikací mandátu M 124 Silniční stavební výrobky oficiální ráz zařazení komplexu nátěrů do skupiny silničních stavebních výrobků, navzdory zřejmému technickému rozporu mezi samotnou podstatou technologie nátěru a definicí „výrobku“, jak je obsažena v uvedené Směrnici.

Na rozdíl od jiných silničních stavebních výrobků jsou nátěry vyráběny na místě (in situ), počínaje typy nátěrů, které je nutno přizpůsobit vlastnostem podkladu, na který jsou pokládány. Tato specifická vlastnost technologie představuje jednu z hlavních nesnází, se kterými se setkáváme při zpracování norem obsahujících podklady pro označení CE, vhodných a použitelných v konkrétní realitě jednotlivých staveb.

Tuto nesnáz musí s veškerou naléhavostí řešit Normalizační komise pro nátěry a kalové vrstvy (**Commission de normalisation revêtemens superficiels – CNRS**), která plní funkci francouzské zrcadlové pracovní skupiny pro CEN/TC 227/WG 2; problém je navíc komplikován okolností, že Francie je zemí, kde jsou technologie nátěrů ze všech evropských zemí využívány nejvíce v nejpěstřejší škále jednotlivých typů. Ostatní evropské země nesdílejí francouzské stanovisko a shoda členů Evropského výboru pro normalizaci (CEN) o specifičnosti nátěrů je proto velmi nesnadná.

Tato situace se většinou projeví v menšinovém francouzském stanovisku při vlastním zpracování norem, ačkoli se význam těchto norem pro označení CE v rámci systému 2+ pro posouzení shody všeobecně uznává:

- ◆ normy zkoušení na zkušebních úsecích (**Type Approval Installation Trial – TAIT**) (tabulka 1);
- ◆ normy pro řízení výroby u výrobce (**Factory Production Control – FPC**) (tabulka 1).
- ◆ normy zkoušení (které lze použít pro nátěry a kalové vrstvy na jejich složky nebo na jejich povrchové vlastnosti) se používají pro stanovení funkčních charakteristik výrobků, přímo napojených na základní požadavky na stavby, které jsou do těchto norem začleněny (tabulka 2). V otázce prací CEN/TC 227/WG 2 ve zcela speciálním kontextu nátěrů nevzbuzuje tento stav přílišný optimismus. Vzniklá situace je výsledkem rozhodnutí Evropské komise z roku 1998.

V důsledku této situace bude nutno přepracovat národní aplikační dokument, přičemž jedním z cílů bude umožnit jednotnou interpretaci „nepřesných“ textů (mezi zhotovitelskou sférou a notifikovanou osobou) a dospět tak k „realistické“ aplikaci označení CE pro nátěry, předpokládané v letech 2005 – 2007.

Tabulka 1 – Stav prací na normách pro jakost (Zkušební úseky – Type Approval Installation Trial, Řízení výroby u výrobce – Factory Production Control) pro nátěry a kalové vrstvy

Normy pro jakost označení normy (stav řešení) ¹⁾	Stanovisko Normalizační komise pro nátěry a kalové vrstvy (CNRS)
Normy pro řízení výroby u výrobce (Factory Production Control – FPC)	
• Nátěry (ESU) prEN 12271-10 (ST 40: 12/02)	Schválení s připomínkami technického charakteru:
• Kalové vrstvy (ECF: prEN 12273-10 (prEN 14440, ST 40: 10/02)	Připomínky technického charakteru předložené Francií se týkají především příloh dvou návrhů, které stanovují druh a četnost zkoušek, které je třeba provádět na: <ul style="list-style-type: none"> • výrobním zařízení; • složkách výrobku; • při výrobě/pokládce výrobku.
Normy pro zkoušení na zkušebních úsecích (Type Approval Installation Trial – TAIT)	
Nátěry (ESU): prEN 12271-11 (ST 40: 12/02)	Zamítnutí: Tento návrh normy byl vypracován podle logiky označení CE, pokud je aplikována na „skutečný výrobek“ ve smyslu Směrnice o stavebních výrobcích CPD. Podle této logiky, aplikované na nátěry, je nezbytné provedení zkoušky na úsecích TAIT, kdykoli dojde k nejmenší změně v typu nátěru nebo v podmínkách jeho pokládky. Pro francouzské pracovníky s různými technologiemi, různými druhy kameniva a pojiva, s různým podkladem, na který je nátěr pokládán apod., může tento požadavek vést k několika stům zkoušek na zkušebních úsecích TAIT. Francouzský návrh předpokládá rozdělení nátěrů do tří kategorií podle druhu pokládky (na pozemních komunikacích s dopravním zatížením malým, středním a velkým); doporučuje ponechat pouze změny typu nátěru a/nebo podmínek pokládky většího významu (druh pojiva, druh konstrukce). Maximálně se předpokládá zkouška na třiceti zkušebních úsecích TAIT.
Kalové vrstvy (ECF): prEN 12273-11	Návrh je projednáván v CEN/TC 227/WG 2.

Vysvětlivky: ST 40 – Připomínkování CEN (6 měsíců)

ST 49 – Formální hlasování

R – Datum schválení textu

Tabulka 2 – Stav prací na normách zkoušení, které lze použít u nátěrů a kalových vrstev v rámci označení CE

Základní požadavky na stavby (viz směrnice CPD 89/106/EHS)	Funkční charakteristiky společné „výrobkům“ – nátěrům a kalovým vrstvám (viz Mandát M 124)	Normy zkoušení (viz odpověď CEN/TC 227 na mandát z 09/04/02)	
		Normy pro nátěry (Oblast užití, označení normy, stav prací)	Normy pro kalové vrstvy (Oblast užití, označení normy, stav prací)
1 – Mechanická odolnost a stabilita +	<ul style="list-style-type: none"> Přilnavost pojiva ke kamenivu 	<ul style="list-style-type: none"> Nátěry – Zkušební metody – Část 2: Vizuální posouzení prEN 12272-2 (ST 49:12/02) 	<ul style="list-style-type: none"> Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 8: Vizuální posouzení prEN 12274-8 (ST 40: 02/02) Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 5: Stanovení opotřebení prEN 12274-5 (R: 01/03) Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 7: Stanovení vhodnosti kameniva pro kalovou směs zkouškou otěrem za třepání prEN 12274-7 (ST 40: 12/01)
4 – Bezpečnost při užívání	<ul style="list-style-type: none"> Odolnost proti toku/deformacím 	<ul style="list-style-type: none"> Nátěry – Zkušební metody – Část 3: Stanovení přilnavosti pojiva ke kamenivu rázovou zkušební metodou Vialit prEN 12272-3 (R:01/03) 	<ul style="list-style-type: none"> Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 8: Vizuální posouzení prEN 12274-8 (ST 40: 02/02)
	<ul style="list-style-type: none"> Tvrdnutí 	<ul style="list-style-type: none"> Nátěry – Zkušební metody – Část 2: Vizuální posouzení prEN 12272-2 (ST 49:12/02) 	<ul style="list-style-type: none"> Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 8: Vizuální posouzení prEN 12274-8 (ST 40: 02/02) Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 4: Stanovení koheze směsi prEN 12274-4 (R: 01/03)
	<ul style="list-style-type: none"> Koheze 	Pojivo/Stanovení koheze kyvadlem Vialit – prEN 13588 (ST 49:02/03)	
	<ul style="list-style-type: none"> Protismykové vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Povrchové vlastnosti vozovek pozemních komunikací, letištních a jiných dopravních ploch – Zkušební metody – Část 1: Měření hloubky makrotextury povrchu vozovky odměrnou metodou podle NF EN 13036-1 (R: 01/02) Zkoušení mechanických a fyzikálních vlastností kameniva – Část 8: Stanovení hodnoty ohladitelnosti (hodnota PSV) – NF EN 1097-8 (R: 03/00) Povrchové vlastnosti vozovek pozemních komunikací, letištních a jiných dopravních ploch – Zkušební metody – Část 2: Dynamická metoda měření povrchu vozovky – prEN 13036-2 (ST 40:09/02) 	
	<ul style="list-style-type: none"> Odolnost proti tvorbě trhlin 	Nevztahuje se na nátěry a kalové vrstvy, které neumožňují vznik trhlin na vozovce	

	<ul style="list-style-type: none"> • Odolnost proti otěru 	<ul style="list-style-type: none"> • Zkoušení mechanických a fyzikálních vlastností kameniva – Část 8: Stanovení hodnoty ohladitelnosti (hodnota PSV) – NF EN 1097-8 (R: 03/00) • Zkoušení mechanických a fyzikálních vlastností kameniva – Část 1: Stanovení odolnosti proti otěru (mikro-Deval) NF EN 1097-1 (R: 11/96) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 8: Vizuální posouzení prEN 12274-8 (ST 40: 02/02) • Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 5: Stanovení opotřebení prEN 12274-5 (R: 01/03) • Zkoušení mechanických a fyzikálních vlastností kameniva – Část 9: Stanovení odolnosti proti obrusu pneumatikami s hroty – Nordická zkouška NF EN 1097-9 (R: 10/98)
	<ul style="list-style-type: none"> • Vazba k podkladu 	<ul style="list-style-type: none"> • Nátěry – Zkušební metody – Část 2: Vizuální posouzení prEN 12272-2 (ST 49:12/02) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalové vrstvy – Zkušební metody – Část 8: Vizuální posouzení prEN 12274-8 (ST 40: 02/02)
2 – Požární bezpečnost	<ul style="list-style-type: none"> • Odolnost proti ohni 	Diskuse na úrovni CEN, v současné době je tato charakteristika považována za nevhodnou.	
3 – Hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí	Pro nátěry a kalové vrstvy nerelevantní (viz pojiva)		
5 – Ochrana proti hluku	<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní hluk 	<ul style="list-style-type: none"> • Povrchové vlastnosti vozovek pozemních komunikací, letištních a jiných dopravních ploch – Zkušební metody – Část 1: Měření hloubky makrotextury povrchu vozovky odměrnou metodou podle NF EN 13036-1 (R: 01/02) • Akustika – Měření vlivu povrchů vozovek na dopravní hluk – Část 1: Statistická metoda při průjezdu podle NF ISO 11819-1 (R: 03/02) 	
6 – Úspora energie a ochrana tepla	Pro nátěry a kalové vrstvy nerelevantní		

Vysvětlivky: ST 40 – Připomínkování CEN (6 měsíců)

ST 49 – Formální hlasování

R – Datum schválení textu

Poznámka překladatele: Datum schválení textu (R) není totožné se schválením textu evropské normy k vydání (DOR) ve ST 64. Údaj se týká schválení textu pro převzetí normy do francouzské normalizační soustavy.